

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**Machvmetis Saracenorum Principis, Eivsqve Svccessorum
Vitae, Ac Doctrina, Ipséque Alcoran**

Bibliander, Theodor

[Basel], [1543]

VD16 VD16 K 2583

Digressio ad manuductionem diuinorum. 20.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-98259](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-98259)

*Facies aliorum
uiescere in die
aucij, aliorum
bigrescere,
quid.* beatorum: quorundam nigrescere, scilicet incredulorum & malorum. Et ut per breuiter dicam: CHRISTVS est omne id, quod in omnibus gentibus presentis & futuri seculi uere & iuste laudatur. Hinc ipse est omnium facies decora, in quo omnes gentes quiescunt & benedicuntur.

DIGRESSIO AD MANVDVCTIONEM

diuinorum. Cap. XX.

*Rubella.**Vitrarij mi-
randa ars.**Operationum
intellectualium
ratio.**Deus spiritus,
quomodo intel-
ligatur.*

Quomodo Alchoran CHRISTVM dicit rubella, cuius interpretatione alij dicunt esse statum dei, alij spiritum dei, alij uerbum dei, alij animam dei: licet hae interpretationes non uariant ueritatem. Qualitercunque enim interpretetur, siue sit flatus, siue spiritus, siue anima, siue uerbum Dei, necessario deus est, ut satis patet in praemissis. Nobis tamen uidetur, quod haec interpretatio, quod sit uerbum Dei, scilicet intellectuale, quod conceptum appellamus, quia cum sacratissimo euangelio concordat, sit merito acceptanda. Et ut simpliciores exemplo sensibili ducantur, per quod patrem, uerbum, & spiritum aliquammodo a remotis uideant, pro intellectu praecedentium & sequentium est considerandum, quomodo magister qui uitra facit operatur. Vitrificatura enim est opus intelligentiae. Carentes intellectu, eam artem non capiunt. Applicat autem cannam ferream, & ei adhaerere facit aptam materiam, & insufflat in ipsam, & efficit uas uitreum prout uoluerit. In eo statu est considerandum, quomodo intra materiam operatur, & format eam. Opus enim illud, similitudinem habet operis naturae. Ars enim ab extrinseco operatur. Natura enim intrinsece, ut quisque scit & uidet. In eo igitur statu, considero duo, unum est extrinsecum eius, & est sensibile: ut est uentus, seu aer, qui expiratur per artificem, in intrinseco illius considero intellectum, quia artifex ad finem faciendi uas uitreum, operatur. Intelligit enim id quod facit. Hic intellectus non intelligeret nec se, nec id quod operatur, nisi de se generaret conceptum uasis quod efficit, & hunc conceptum intellectualem, uerbum dicimus. Loquitur enim intellectus suam intentionem, & conceptum quem intra se uidet, & sensui uisibilem facit, hoc uerbum generatur ab intellectu, se in ipso explicante: sicut sermo generatur a conceptu se explicante. & quia sermo sine statu non explicatur, potest sermo status appellari humani conceptus, & conceptus pariformiter dici potest status intellectus. Ab intellectu igitur, & eius uerbo, procedit intellectualis motus, qui complet operationem. Vtque ista sic esse intellectualiter, quisque conspiciere potest. In efflatione igitur uitrificatoris, uideo intellectualem scilicet intellectum eius uerbum, & utriusque spiritum seu motum, quae si ibi non essent, nunquam ipsa efflatio formam uasis introduceret. Neque tamen intellectus, uerbum eius, & utriusque spiritus, propterea recedunt a uitrificatore, quia in efflatione uidentur. Conformiter fiunt omnes operationes intellectuales, licet non corporali efflatione, sed intellectu, uerbo eius & motu seu spiritu utriusque: in sensibilibus per sensibilia in sensibili materia, mediante medio & organo siue instrumento sensibili. A creatore uero omnia mediante uerbo, diuino motu seu spiritu in esse procedunt. Sicut enim ipse est absolutus ab omni contractione, ita absolute sine medio extrinseco creat intellectualem naturam, & cuncta ut uult. Sed est considerandum, quomodo deus instruxit Eliam tertio Regum decimonono, quod ipse non esset in forti spiritu seu uento subuertente montes, nec in commotione eum sequente, nec in igne commotionem subleuante, sed in sibilo aurae tenuis, ignem subsequente. Dominum igitur in subtili sibilo tenuis aeris esse, ipsum spiritum esse omni spiritu quantumcunque tenuissimo subtiliorem ostendit. Non est autem Deus spiritus in sibilo tenui, aliter

aliter quam spiritualiter sine loci occupatione, sicut intellectus in sermone. Neque spiritus ille, qui Deus, est alicuius alterius spiritus aut accidens, sicut accidit substantiæ: sed est spiritus seu motus substantialis, omnem substantiam & cuncta creans. In quo est omnium scientia, siue ars; & intellectus, scientiæ & artis pater: prout infra de hoc suo loco latius dicitur. Substantiam igitur spiritum esse, & Deo similiorem, qui spiritus est, patet. Et quidem philosophus attendens, quomodo granum post euaporationem spiritus, in qua, natura perdit fecunditatem, seminatum fructum nequit producere: dicebat, substantiam spiritum esse. Hæc sic dicta sint, ut rudiores Alchoran subditi, eleuent mentem ad spiritualia, considerando spiritum imitari Deum per omnem substantiam. Quodque substantialia, quæ solo intellectu conspici possunt, utique accidentalibus sensibilibus sint longe præferenda. Cum accidentis non sit esse, sed adesse. Ac quod in scholis diuinis studere debemus, nequaquam comparantes generationem in diuinis & intellectualibus generationi sensibili: nec gaudia uitæ diuinæ, ad quam aspiramus, gaudijs uitæ mundanæ: cum impropotionaliter intellectualia excedant sensibilia. Vt sic de Alchoran recedant ad euangelium Christi, tutum, intellectuale, & diuinum.

LIBRI PRIMI DE CRIBRATIONE
ALCHORAN FINIS.

CRIBRATIONIS AL

CHORAN, D. NICOLAI DE CVSA
Cardinalis, Liber Secundus.

DE THEOLOGIA MYSTICA, SE-
cundum quam Deus est ineffabilis.
CAP. I.

Vnc accedamus ad elucidationem trinitatis, quam in diuinitate colimus, & ostendamus Alchoran, pia interpretatione non contradicere trinitati, modo quo nos de ipsa loquimur, qui euangelio in heremus. Dicit fortassis aliquis Arabs, Quauis negari nequeant hæc quæ de laude euangelij dicta sunt, per nos, qui Alchoran uti Dei uerbum colimus: tamen cum sana fides sit unius, solius & singularis Dei omnium creatoris, sine omni particeps, sine socijs, sine pluralitate, sine filio seu filijs et æqualitate quacunque, & Christiani dicant pluralitatem Dei patris creatoris, & Dei filij eius, & Dei spiritus sancti utriusque, non contradicere euangelio: ideo Alchoran Musselmanni præferunt euangelio. Et Califa in Baldach, ubi studium eius sectæ est, Califa. inhihent euangelium & philosophiam publice legi. Experti enim sunt, ante prohibitionem, eos qui euangelio operam dederunt, Christianos factos, & quendam Califam Christianum crucem in secreto pectoris continue portasse, ac philosophos Alchoran deridere. Ideo u. Cap. Alchoran, dicitur: CHRISTVS IESVS Mariæ filius, Dei que nuncius, suusque spiritus, & uerbum Mariæ cælestis missum existit. In Deum itaque illique suo legato credentes, ne dicatis Deos tres esse, cum non sit nisi unus Deus, qui filio caret: eique omnipotenti, uniuersa cæli

Trinitati an
contradicit Al
choran.

Musselmanni.
Califa.

D 4 sa cæli